

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12»серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА **практики студентів**

Навчальна педагогічна практика

(вид практики)

Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Українська мова та література

м. Чернівці
2024 р.

Робоча програма ОК «*Навчальна педагогічна практика*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» (спец. 014 «Середня освіта (Українська мова і література)», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 29 червня 2023 року).

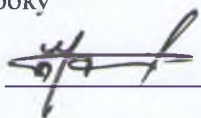
Розробник: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

Викладач: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено:

– на засіданні кафедри української літератури
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

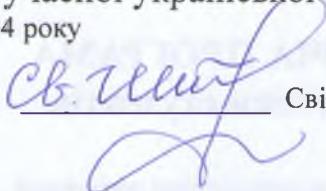
Завідувач кафедри

Валентин МАЛЬЦЕВ

– на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

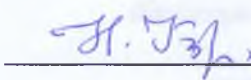
Завідувач кафедри

Світлана ШАБАТ-САВКА

– на засіданні кафедри історії та культури української мови
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Наталія КОЛЕСНИК

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

Зміна освітньої парадигми на сучасному етапі потребує нових підходів до практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Такий вид практики дозволить майбутнім фахівцям детальніше ознайомитися з новаторським підходом НУШ, який сприяє розвитку креативності, критичного мислення та індивідуальних здібностей учнів. Програма виводить навчання з меж традиційних рамок, створюючи стимулююче середовище для вдосконалення не лише знань, але і практичних навичок. НУШ також вирізняється акцентом на важливості громадянської відповідальності та моральних цінностей. Учні, виростаючи в такому оточенні, стають не тільки грамотними, але й свідомими громадянами. Ця ініціатива перетворює процес навчання в захопливий шлях до відкриття та самовдосконалення. НУШ – це не лише нова програма, це крок у майбутнє, де освіта стає справжньою силою для розвитку та успіху.

Навчальна педагогічна практика є важливим компонентом процесу фахової підготовки майбутнього вчителя-словесника Нової української школи, важливим етапом професійного зростання здобувачів вищої освіти. Практика студентів передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до першого рівня вищої освіти (бакалаврського). Навчальна педагогічна практика на третьому курсі є другим етапом набуття студентами шкільного досвіду. Вона забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теоретичними знаннями та практичними вміннями, сприяє формуванню інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти.

Такий вид практики є обов'язковим для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня спеціальності «Середня освіта (українська мова і література)». Практика запланована на 3 курсі 1 д / тиждень упродовж 5 семестру (4,5 кредити), проходить у 5-9 класах закладів загальної середньої освіти..

2. Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації до майбутньої професії, розвиток професійних якостей, вдосконалення практично значущих умінь і навичок організації освітнього процесу в 5-9 класах, підготовка до виконання посадових обов'язків учителя-словесника.

Основними завданнями навчальної педагогічної практики є:

- ознайомитися з особливостями реалізації положень Концепції Нової української школи (новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, наскрізний процес формування цінностей, педагогіка партнерства), сучасними змінами навчальних програм та підручників з української мови та літератури;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з нормативно-правовою документацією середньої освіти, рекомендаціями про організацію роботи закладів освіти в умовах карантину, воєнного стану, особливостями ведення шкільної документації, планування навчально-методичної роботи вчителя НУШ;
- розвивати в здобувачів вищої освіти вміння спостерігати, ґрунтовно аналізувати, узагальнювати, а також використовувати передовий педагогічний досвід, який накопичений педагогічним колективом бази практики (проведення вчителем уроків, позакласної роботи, виховної діяльності, режимних моментів);

- поглибити знання, здобуті у процесі теоретичного навчання, інтегрувати знання із психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик навчання для успішної підготовки вчителя середніх класів;
- формувати в майбутніх учителів навички планувати уроки різного типу із застосуванням різноманітних методичних прийомів, методів, інноваційних педагогічних технологій на засадах ідеї дитиноцентризму, розробляти навчально-методичні, діагностувальні матеріали;
- удосконалювати в здобувачів вищої освіти навички проведення психолого-педагогічного дослідження особистості дитини середнього шкільного віку та класного колективу, враховуючи вікові та індивідуальні особливості школярів;
- формувати вміння організовувати різні види діяльності з учнями, а також здійснювати індивідуальну виховну роботу з ними;
- стимулювати розвиток стійкого інтересу до професії вчителя-словесника, потреби в педагогічній самоосвіті, прагнення до професійного самовдосконалення, формувати психологічну готовність до роботи в ЗЗСО.

3. Організація та керівництво практикою

Робота з організації практичної підготовки майбутніх учителів знаходиться в компетенції керівника кафедри. Практика організовується деканатами факультетів разом із випусковими кафедрами. Відповідальні за практику на факультетах призначаються деканом і затверджуються на Раді факультету. Відповідальні від факультету разом із деканатами та гарантими освітніх програм розподіляють студентів за базами практики, готують та проводять настановні та підсумкові конференції, разом зі фаховими кафедрами призначають методистів, готують рапорт і наказ на проведення практики.

Факультетський керівник практики встановлює зв'язок з базами практики, розподіляє студентів за місцями практики; забезпечує планування, організацію й облік результатів практики на факультеті; проводить навчально-методичні конференції; контролює роботу методистів, адміністрації, учителів (викладачів) баз практики; вибірково відвідує уроки й інші заходи, які проводять студенти; організовує підведення підсумків практики, вносить пропозиції щодо її вдосконалення; складає загальнофакультетський звіт за підсумками практики та передає його декану факультету й у відділ практик.

Груповий керівник практики (керівник від випускової кафедри) закріплює разом із керівником бази практики студентів за класами; допомагає студентам у складанні індивідуальних планів роботи на період практики; затверджує індивідуальні плани роботи студентів; контролює виконання студентами індивідуальних планів роботи; збирає та аналізує документацію, що подається студентами; готує студентів до виступу на підсумковій конференції; складає звіт за підсумками практики та представляє його факультетському керівнику; бере участь у настановній і підсумковій конференціях у ЗВПО, а також в нарадах, які проводить керівник бази практики.

Випускові кафедри забезпечують професійну спрямованість проведення практики, високий науково-теоретичний рівень підготовки практикантів до роботи з предмету; визначають групових (методистів) керівників практики; беруть участь у настановних та підсумкових конференціях з практики; організовують у кабінетах

виставки матеріалів до практики; проводять консультації з актуальних проблем сучасної науки; забезпечують студентів необхідною літературою; аналізують хід і підсумки практики на засіданнях кафедр і пропонують заходи з її вдосконалення; готують методичні рекомендації для студентів-практикантів; розробляють програму практики.

Студент-практикант вивчає правила охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії під час проходження практики; бере участь у настановній і підсумковій конференціях; своєчасно прибуває на місце проходження практики; дотримується графіку роботи, затвердженого методистом, присутній на практиці щодня упродовж визначеного часу, вчасно повідомляє методиста про причини відсутності; виконує всі завдання, передбачені програмою практики й указівками її керівників; вивчає спеціальну педагогічну, методичну, психологічну літературу; бере участь у групових семінарах, тренінгах, консультаціях, що проводяться в процесі практики; дотримується правил внутрішнього розпорядку базового ЗЗСО, інструкцій, розпоряджень адміністрації закладу та керівників практики; працює не менше 6 академічних годин на день; несе відповідальність за виконану роботу; вчасно (після завершення практики впродовж тижня) оформляє необхідну звітну документацію; здійснює самоаналіз власної діяльності, рівня практичних умінь.

4. Результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК 1. Уміння вільно й грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність працювати в команді та самостійно, мотивувати на досягнення мети, створювати психологічно позитивний клімат у колективі, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності

ФК 15. Здатність якісно організовувати й проектувати освітній процес на рівні навчального предмета, розділу, теми, уроку, проводити позакласну та факультативну роботу з огляду на сучасні підходи до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, ураховуючи передовий український й міжнародний досвід.

ФК 16. Розуміння змісту й принципів побудови програм з української мови та літератури; особливостей підручників та навчальних посібників; уміння підбирати навчально-методичні матеріали для проведення занять.

ФК 18. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 19. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку й самокорекцію своїх професійних якостей, організовувати процес самонавчання.

ФК 23. Знати основи й категорії педагогіки, закономірності психічного розвитку і пізнавальної діяльності людини, психологічні основи навчання й виховання.

Програмні результати навчання

ПРН 7. Застосовувати в педагогічній діяльності новітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 11. Застосовувати різноманітні методи і форми навчання, сучасні прийоми керівництва навчальною, суспільною і творчою діяльністю учнівських колективів.

ПРН 12. Організовувати та проводити дискусії на фахові (мовознавчі та літературознавчі), культурологічні та суспільно-політичні теми.

Soft skills:

- аналітичне та критичне мислення (уміння/здатність знаходити й структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, а також виокремлювати головне з масиву загальної інформації);
- комунікативні навички (готовність до вільної комунікації між учасниками освітнього процесу, уміння аргументувати, переконувати та відстоювати свою позицію);
- креативність, оригінальність та ініціативність (здатність генерувати ідеї, варіативність мислення, свобода);
- гнучкість і адаптивність (уміння аналізувати ситуацію, сприйнятливість, здатність змінити свою думку, уміння вчасно реагувати на нові виклики, вирішувати кризи, прогнозувати ситуації і швидко змінювати спектр завдань);
- ініціативність (вміння проявляти ініціативу в різних ситуаціях, об'єктивно оцінювати власні сили, знання та навички, керувати своїм навчанням, розвиватися);
- навички міжособистісного спілкування та роботи в команді (уміння делегувати відповідальність, налагоджувати ефективне спілкування та досягати спільної мети);
- лідерство та соціальний вплив (здатність очолювати команду, уміння координувати роботу учасників команди, мотивувати їх і брати на себе відповідальність за спільні рішення (у тому числі невдачі));
- навички самоорганізації (уміння ефективно організувати свою роботу й розподіляти час);
- управління проектами (здатність правильно визначати пріоритети, управляти робочими процесами, знання принципів планування і тайм-менеджменту);
- емоційний інтелект (здатність розпізнавати власні емоції; уміння визначати причини появи тієї чи тієї емоції в себе та інших; уміння керувати емоціями, пробуджувати й спрямовувати свої та чужі почуття на досягнення цілей; пробудження креативності, щоб стимулювати мислення і налаштуватися на роботу)

5. Загальна інформація

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання Заочна форма навчання	01 Освіта /Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	Обов'язкова
		Рік навчання 3-й
		Семестр – 5-й (1 д. / тиждень)

Кількість годин/кредитів 135/4,5	Освітньо-професійна програма «Українська мова і література» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Самостійна робота – 45 год. (1,5 кредиту)
ІНДЗ: немає		Консультації
		Форма контролю: залік

5.1. Дидактична карта Навчальної педагогічної практики

Етапи	Зміст, основні завдання
1. Підготовчий	<i>До початку педагогічної практики:</i> 1.1. Затвердження керівників практики від університету та закладів загальної середньої освіти. 1.2. Вибір здобувачами освіти бази практики. 1.3. Формування пакету документів для проходження навчальної педагогічної практики. 1.4. Проведення настановної конференції: • ознайомлення здобувачів освіти з метою та основними завданнями практики, обов'язками й правами здобувача освіти – студента-практиканта; • ознайомлення з порядком ведення документації; • проведення цільового інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі вищої освіти.
2. Ознайомлювальний	2.1. Зустріч з адміністрацією закладу освіти та керівником практики на базі практики. 2.2. Розподіл здобувачів освіти по класах. Знайомство й встановлення контакту з вчителем-класоводом, учнями класу. 2.3. Ознайомлення з системою освітньої роботи закладу освіти: • його історією, традиціями, структурою, графіком роботи; • кабінетами, класними кімнатами, їдальнею, бібліотекою, музеями, укриттями тощо; • системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи закладу. 2.4. Ознайомлення з освітнім середовищем класу ЗЗСО. 2.5. Ознайомлення з планом роботи вчителя на період практики, календарним та перспективним планами роботи вчителя, планом його виховної роботи. 2.6. Ознайомлення з порядком ведення шкільної документації (оформлення та ведення електронного класного журналу, особових справ, електронних щоденників, свідоцтв досягнень учнів, робочих зошитів тощо). 2.7. Ознайомлення з учнівськими портфоліо (за наявності).

	2.8. Ознайомлення з системою доручень здобувачів освіти за програмою НУШ, методикою їх періодичної зміни. 2.9. Проведення індивідуальної роботи зі здобувачами освіти з метою виявлення їх інтересів, взаємовідносин. Вибір дитини для психолого-педагогічного спостереження за її розвитком. 2.10. Опрацювання змісту модельних та навчальних програм, підручників, робочих зошитів, за якими працюють учні. 2.11. Укладання індивідуального плану проходження практики
3. Основний	<i>Впродовж педагогічної практики:</i> 3.1. Спостереження та наступний аналіз записів своїх спостережень уроків, виховних заходів, режимних моментів. 3.2. Допомога вчителю-словеснику в підготовці дидактичних матеріалів до уроків з української мови та літератури, позаурочних заходів, перевірки робочих зошитів, самостійних та контрольних робіт. 3.3. Допомога вчителю-словеснику в підготовці дидактичних матеріалів до проведення інтегрованих курсів, здійснення їх самоаналізу. 3.4. Оцінка освітнього середовища класу. 3.5. Проведення виховного заходу (за планом роботи класного керівника). 3.6. Спостереження за діяльністю учнів (навчальною, позакласною). Укладання психолого-педагогічної характеристики класу. 3.7. Проведення психолого-педагогічних спостережень за окремим учнем (розвиток мовлення; когнітивний розвиток; розвиток творчих здібностей; фізичний розвиток). Укладання психолого-педагогічної характеристики учня. 3.8. Проведення індивідуальних бесід з учнями. 3.9. Вивчення матеріалу про специфіку роботи вчителя з учнями з особливими потребами (врахування елементів <i>інклюзії</i>). 3.10. Самоаналіз результатів практики.
4. Підсумковий	<i>По завершенню педагогічної практики:</i> 4.1. Оформлення звітної документації практики. 4.2. Оцінка роботи студента-практиканта вчителем та адміністрацією школи, затвердження характеристики практиканта. 4.3. Участь у підсумковій конференції за результатами проходження практики. 4.4. Оцінка результатів проходження практики керівником практики від випускових кафедр.

Особливості дистанційного проходження педагогічної практики

Дистанційне проходження практики дозволяється студентам за умови переходу баз практики (ЗЗСО) на дистанційну форму навчання учнів (зокрема, у період карантину, воєнного стану). У такому випадку, перелік вищезазначених завдань для студентів може бути дещо скорочений та змінений.

Якщо навчання студентів у цей час також здійснюється в дистанційній формі, настановна конференція з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet. Студентів ознайомлюють зі змінами щодо вимог практики та забезпечують усіма необхідними методичними матеріалами в електронній формі. Допуск до практики, індивідуальні консультації та методичні семінари протягом практики групові методисти теж проводять зі студентами дистанційно.

Протягом проходження практики студент повинен тримати постійний дистанційний зв'язок з класним керівником і з учителем української мови та літератури: отримувати індивідуальні консультації, брати зразки необхідної навчальної документації, спостерігати за проведенням онлайн занять з учнями тощо.

Всю звітну документацію студент оформляє в електронній формі та висилає на університетську електронну пошту групового методиста протягом трьох днів після закінчення практики. Підсумкова конференція та захист практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet чи ZOOM.

5.2. Види (форми) самостійних завдань (45 год.)

Підготувати та презентувати на підсумковій конференції особисте портфоліо професійних досягнень за період проходження практики.

Зміст портфоліо:

1. Індивідуальний щоденник практики здобувача вищої освіти (записи всіх запланованих видів робіт та помітки про їх виконання, відгук з оцінкою керівника від бази практики, звіт про проходження практики).
2. Інформація про базу практики:
 - інформація про заклад освіти (найменування, його історія, традиції, паспорт педагогічного колективу, особливості організації освітнього процесу в ЗЗСО);
 - інформація про клас (список учнів класу, схема розташування робочих столів учнів у класі, розклад дзвінків, розклад уроків, дані про вчителя-класовода).
3. Щоденник педагогічних спостережень уроків, проведених учителем, та їх аналіз.
4. Дидактичні матеріали з наочними посібниками, мультимедійні презентації тощо.
5. Психолого-педагогічна характеристика класу.
6. Психолого-педагогічна характеристика учня.
7. Індивідуальні бесіди з учнями.
8. Звіт-презентація здобувача вищої освіти про результати проходження Навчальної педагогічної практики, що включає фотозвіт, фотоновини чи відеолітопис практики, стінгазети, тематичні стенди, лепбуки, карти, схеми, таблиці тощо.

6. Система контролю та оцінювання

6.1. До звітної документації навчальної педагогічної практики належить:

1. Характеристика студента-практиканта від бази практики.
2. Звіт студента-практиканта про проходження педагогічної практики.

3. Щоденник психолого-педагогічних спостережень.
4. Сценарій виховного заходу, проведеного за планом виховної роботи класного керівника.
5. Психолого-педагогічна характеристика класу.
6. Психолого-педагогічна характеристика учня.
7. Дидактичний матеріал для проведення уроків з української мови та літератури.
8. Портфоліо студента-практиканта

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

6.2. Оцінювання результатів навчальної педагогічної практики.

№ п/п	Зміст виконаної роботи студентом-практикантом	Максимальна кількість балів
1	Звіт студента-практиканта про проходження педагогічної практики.	5
2	Змістовне наповнення щоденника	10
3	Спостереження й аналіз уроків, які відвідав студент-практикант.	20

4	Проведення виховного заходу за планом виховної роботи класного керівника.	10
5	Психолого-педагогічна характеристика класу.	5
6	Психолого-педагогічна характеристика учня.	5
7	Дидактичний матеріал для проведення уроків з української мови.	10
8	Дидактичний матеріал для проведення уроків з української літератури.	10
9	Підготовка портфоліо студента-практиканта.	10
8	Якість та креативність звітної документації	5
9	Захист звіту студента-практиканта та участь у підсумковій конференції.	10
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ		100

А (90-100 – зараховано) – усі завдання практики виконані в повному обсязі, звіт оформлений за всіма вимогами й поданий у встановлений термін. Студент виявив уміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями, продемонстрував активність та ініціативність у процесі проходження практики.

В (80-89 – зараховано) – завдання виконані правильно, але недостатньо повно, звіт оформлений за всіма вимогами й поданий у встановлений термін. Студент виявив уміння налагоджувати стосунки з учнями та вчителями, уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, не виявляє творчість, частково контролює власні навчальні дії.

С (70-79 – зараховано) – завдання практики виконані, але неповно, у ході виконання завдань допускає незначні помилки. Практикант уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, шаблонно застосовує вивчений матеріал. Звітна документація оформлена згідно з вимогами.

Д (60-69 – зараховано) – завдання практики виконані в неповному обсязі, у ході виконання завдань допустив помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. В оформленні щоденника допустив грубі неточності.

Е (50-59 – зараховано) – завдання практики виконані, але допущені неточності. Звітна документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

FX (35-49 – незараховано) – завдання практики не виконані або виконані в неповному обсязі. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Виявлені проблеми встановлення контакту з педагогічним колективом, учнями, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності.

Г (1-34 - (незараховано з обов'язковим повторним курсом) – завдання практики не виконані.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90–100	Зараховано	А	відмінно
80–89		В	дуже добре
70–79		С	добре

60–69	Незараховано	D	задовільно
50–59		E	достатньо
35–49		FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

7. Рекомендована література

Нормативно-правові джерела

1. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
3. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1232729-14#Text>
5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти в Чернівецькому національному університеті http://www.music.chnu.edu.ua/res//music/55pedpractice/polozhennya_provedennya_praktyky_31082020.pdf
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2022).

Базова (основна)

1. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://decentralization.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf
3. Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб. / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2019. 336 с

Додаткова література

1. Башкір О.І. Місце портфоліо в системі контролю знань студентів. *Педагогіка та психологія*. Харків. 2015. Вип. 47. С. 54-61.

2. Вітюк В. В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції "Нова українська школа" [Електронний ресурс]. *Педагогічний пошук*. 2017. № 2. С. 3–6. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2017_2_3
3. Гавришак Л., Машак С. Булінг як соціально-психологічне явище сьогодення [Електронний ресурс]. *Проблеми гуманітарних наук*. Серія : Психологія. 2018. Вип. 43. С. 52–63. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgn_ps_2018_43_6
4. Гладун М. А., Сабліна М, А. Сучасні онлайн інструменти інтерактивного навчання як технологія співробітництва [Електронний ресурс]. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2018. Вип. 4. С. 33-43. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2018_4_6
5. Годецька Т. Нова українська школа на шляху вирішення проблеми булінгу [Електронний ресурс]. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2018. № 3. С. 69-77. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dslg_2018_3_12
6. Коропатник М. М. Медійна та інформаційна грамотність – одна із важливих компетентностей, які має формувати нова українська школа: виклики інформаційного суспільства [Електронний ресурс]. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]*. Психолого-педагогічні науки. 2017. № 3. С. 99-106. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2017_3_14
7. Нова українська школа – все про НУШ у 2022 році. Режим доступу : <https://odo.com.ua/blog/sovety-pokupatelyam/nova-ukrayinska-shkola-vse-pro-nush-u-2022-rotsi/>
8. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / Н. П. Бочкор, Є. В. Дубровська, О. В. Залеська та ін. Київ : МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с.
9. Шабасєва Л. М. Нова українська школа: філософські основи обґрунтування [Електронний ресурс]. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 125. С. 349-352. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_125_91

Інтернет ресурси

1. Онлайн-курс «Недискримінаційний підхід у навчанні». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5149>
2. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5142>
3. Всеосвіта. Спільнота активних освітян : веб-сайт. URL : <https://vseosvita.ua>
4. На урок. Освітній проєкт : веб-сайт. URL : <https://naurok.com.ua/>
5. Нова українська школа : веб-сайт. URL : <https://nus.org.ua/>
6. EdEra — студія онлайн-освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>

**Зразок оформлення титульної сторінки звітної документації
з навчальної педагогічної практики**

Міністерство освіти і науки України

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
Навчальної педагогічної практики**

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет філологічний

Кафедра _____

Курс III група _____

Форма навчання (денна / заочна) _____

Освітня програма «Українська мова та література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Початок практики «__» _____ 20__ р.

Закінчення практики «__» _____ 20__ р.

Керівники практики:

Від бази практики _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Від кафедри _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Звіт захищено з оцінкою _____ «__» _____ 20__ р.

Чернівці , 20__

Форма щоденника практики

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет *філологічний* _____

Кафедра _____

Курс III група _____

Форма навчання (*денна / заочна*) _____

Освітня програма «*Українська мова та література*» _____

Спеціальність 014 Середня освіта _____

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) _____

База практики: _____

Термін практики: _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на практику в ЗЗСО

"_____ 20____ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали директора)

Вибув з бази практики

“ ” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали директора)

Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації до майбутньої професії, розвиток професійних якостей, вдосконалення практично значущих умінь і навичок організації освітнього процесу в 5-9 класах, підготовка до виконання посадових обов'язків учителя-словесника.

Зміст наступних сторінок Щоденника

2 сторінка

Відомості про школу

Адреса школи:

Директор школи _____

Заступники директора школи _____

Учитель-методист від школи _____

Організатор позакласної роботи школи _____

Психолог _____

3 сторінка: список учнів класу.

Зразок оформлення

Список учнів класу

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Доручення	Інтереси, хобі
1			
2			
3			
...			

4 сторінка: розклад дзвінків і розклад уроків класу, за яким закріплений студент-практикант.

Зразок оформлення

Розклад дзвінків

1 урок _____

2 урок _____

3 урок _____

4 урок _____

5 урок _____

6 урок _____

7 урок _____

8 урок _____

Розклад уроків у _____ класі

№ з/п	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1 урок					
2 урок					
3 урок					
4 урок					
5 урок					
6 урок					
7 урок					
8 урок					

Ознайомлення з організацією навчального процесу в ЗЗСО

- Бесіда з директором школи, його заступниками (основні положення законспектувати в щоденнику):
 - особливості роботи, режим та структура ЗЗСО;
 - особливості виховної роботи ЗЗСО;
 - навчально-матеріальна база школи;
 - перспективи розвитку навчального закладу загальної середньої освіти.
- Огляд навчальних приміщень, профільних кабінетів, спортивного залу, їдальні.
- Знайомство з педагогічним колективом, з роботою кабінету української мови та літератури: зміст наочних джерел, забезпеченість індивідуальної та групової роботи учнів, технічні засоби навчання в НУШ та можливості їх використати на різних етапах уроку.

5 сторінка

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ (поточні записи практиканта в довільній формі)

Дата	Перелік виконаних видів роботи. Спостереження, враження, висновки, зауваження, педагогічні роздуми тощо.

--	--

Примітка: тут ведете записи своїх спостережень.

Вказівки до планування роботи студента-практиканта

Студент веде щоденник навчальної педагогічної практики. У ньому робляться записи про відвідані уроки та позакласні виховні заходи, виховну роботу класу, школи, відвідані батьківські лекторії, тренінги, виховні години, виховні заходи, свята.

Зміст практики

Спостереження та аналіз різнотипних уроків.

Спостереження за виховною роботою класу.

Ознайомлення з планом виховної роботи школи. Аналіз його й визначення тих заходів, які заплановано провести протягом півріччя з метою: громадянського виховання школярів, морального виховання, естетичного виховання, фізичного виховання, трудового виховання.

Проведення виховного заходу з самоаналізом.

Відвідування батьківських лекторіїв, тренінгів для батьків (якщо такі є).

Аналіз інтересів та уподобань учнів класів щодо виховної та позакласної роботи.

Відвідування виховних заходів; детальний опис заходів у щоденнику педагогічних спостережень, аналіз відвіданих виховних заходів.

Опанування знаннями та вміннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи: вечорів, бесід, диспутів, екскурсій, виховних години та ін.

ПЛАН РОБОТИ ПРАКТИКАНТА НА ПЕРІОД ПРАКТИКИ

1. Навчально-методична робота

№ з/п	Дата	Тема уроку

2. Виховна робота з класом

Дата	Зміст роботи	Спостереження за виховним процесом, його аналіз

3. Позакласна діяльність студента

Дата	Зміст роботи	Спостереження за виховним процесом, його аналіз

Примітка: тут ведете записи вашої діяльності.

Спостереження й аналіз уроків, проведених учителями

Дата, клас _____
Тема _____
Мета _____
Тип уроку _____
Обладнання _____
Проводив _____

Фотографія уроку	Аналіз уроку
Назва етапу уроку, визначеного спостерігачем. Діяльність учителя, учнів, форми їх взаємодії.	

Орієнтовна схема розгорнутого аналізу уроку

Схема аналізу уроку вчителя-предметника

1. Наявність робочих документів учителя (програма, календарний план, поурочний план)

Хід уроку: _____

2. Система перевірки знань: (необхідне підкреслити)

Методи:

- біля дошки - спрощенні
- з місця - програмовані
- комбіновані - диференційовані

Форма опитування:

- індивідуальна - фронтальна
- групова - письмова

Складання питань (чітко, недостатньо чітко, нечітко) _____

Опитано учнів _____ Виставлено оцінок _____:

високий рівень _____, достатній рівень _____,

середній рівень _____, початковий рівень _____.

Реальність оцінок (завищено, занижено, мотивовано) _____

3. Вивчення нового матеріалу (науковість, практична спрямованість, зв'язок навчання з вихованням, доступність, послідовність, чіткість, опора на вивчене, робота з підручником, міжпредметні зв'язки) _____ _____

4. Закріплення вивченого матеріалу (опитування, наведення прикладів, розв'язання задач, виконання вправ, письмове опитування, диференційоване опитування) _____

5. Засвоєння нового матеріалу (відмінно, добре, задовільнено) _____

6. Інтерес учнів до уроку (високий, задовільнений, низький) _____

7. Раціональність домашнього завдання (задано вчасно, пояснено, з елементами творчості, різнорівневе, з урахуванням здібностей учнів) _____

8. Комунікабельність учителя, педагогічний такт (володіє, частково, не володіє) _____

9. Дисципліна учнів (добра, задовільнена, незадовільнена) _____

10. Висновки:

– досягнення мети (повністю, частково, не досягнуто) _____

– виконання вимог програми (виконано, не виконано, частково) _____

– завдання уроку поставлені (чітко, нечітко, не поставлені) _____

Використання прийомів та методів (оптимальні, частково оптимальні): _____

1) словесні (пояснення, бесіда, розповідь, лекція, семінар) _____

2) наукові (робота з підручником, схемами, картками, графіками) _____

3) практичні (лабораторна робота, практична робота, план, анотація, рецензія, тези) _____

4) інтерактивні _____

5) ігрові _____

6) контролю та самоконтролю (усне опитування, контрольна робота, самостійна робота, тести) _____

7) диференційований підхід (робота з обдарованими дітьми, з відстаючими дітьми, групова, індивідуальна) _____

– виділення головного (виділено, нечітко виділено) _____

– розвиток (творчих можливостей учнів, логічного мислення, пізнавальної активності) _____

Висновки: урок проведено на _____ методичному та організаційному рівні

Рекомендації: _____

Структура та зміст виховної години

Підготовчий етап. Він включає повідомлення учням теми, основних її питань для попереднього обдумування, доручення окремим з них самостійно підібрати матеріал до теми, залучення учнів до читання літературних творів, статей, журналів, перегляду фільмів, спектаклів, телепередач та ін.

1. Вступна частина.

У ній називається тема, мотивується її актуальність і необхідність, вказуються основні питання теми, визначають завдання, які слід вирішити. Вступ, який робить студент, записується в конспекті.

2. Основна частина.

У ній усебічно висвітлюється суть теми, ґрунтовно розкриваються основні питання, доступно пояснюється зміст невідомих понять, наводяться переконливі приклади, які б спонукали учнів до гуманних вчинків, пробуджували позитивні почуття та викликали осудливе ставлення до негативних дій. На цьому етапі переглядаються та аналізуються актуальні для виховного процесу фільми, репродукції творів видатних художників, прослуховуються аудіозаписи, виступають запрошені особи, учні класу та ін.

Основна частина виховної години класного керівника стисло відображається в конспекті. Тривалість – 45 хв.

3. Заключна частина.

Це короткі висновки та узагальнення на основі матеріалу, що розглядався, стислий аналіз виступів, за потреби їх доповнення чи уточнення.

Заключне слово, з яким виступає практикант як класний керівник, повністю, записується в конспект. Воно триває до 10 хв.

Зразок оформлення виховного заходу

Перша (титульна сторінка)

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

План-конспект

виховного заходу на тему _____
(назва теми)

проведеного у _____ класі ЗОШ I-III ст. № _____
(назва ЗЗСО)

« _____ » _____ 20__ р.

студентом-практикантом _____ групи філологічного факультету

(прізвище, ім'я студента)

Керівник педагогічної практики _____

Чернівці, 20__ рік

Друга сторінка

Мета виховного заходу:

Форма проведення:

Методи проведення:

Засоби проведення (наочні посібники, ТЗН та ін.).

Використані джерела:

Хід проведення заходу (детальний опис змісту, діяльність учнів і вчителя, тощо).

План-конспект виховного заходу підписує класний керівник того класу, у якому проходив виховний захід, а перевіряє й оцінює його керівник педагогічної практики.

Оцінку за проведення виховного заходу й правильне оформлення плану-конспекту виставляє в заліковий лист керівник педагогічної практики.

Орієнтовна схема самоаналізу виховного заходу

Аналіз проведеного виховного заходу має велике значення для доцільної організації виховної діяльності в сучасному закладі загальної середньої освіти, адже дозволяє виокремлювати позитивні й негативні моменти у проведеній педагогічній роботі, оптимально налагоджувати систему перспективних ліній, усебічно і гармонійно розвивати колектив та особистість кожного вихованця.

Алгоритм аналізу результативності виховного заходу

- ***Педагогічна доцільність проведення виховного заходу.***

Актуальність, теми і завдань виховання. Відповідність віковим особливостям та рівню вихованості школярів.

- ***Зміст виховного заходу та його структура.***

Вступна частина, основна частина, заключення. Відповідність змісту, форм, методів і прийомів виховання меті та завданням виховного заходу. Формування педагогічної готовності учнів до сприйняття змісту виховного заходу та участі в ньому, позитивних мотивів діяльності. Відповідність змісту виховного заходу віку та рівню вихованості учнів, оптимальне співвідношення раціональної та емоційної складової, логічна послідовність викладу змісту виховання.

- ***Ефективність застосованих форм та методів виховання.***

Характеристика форм, методів, технічних засобів, обладнання, наочності.

Відповідність форм та методів виховання змісту виховного заходу, віковим та індивідуальним особливостям учнів.

- ***Організаційний аспект виховного заходу.***

Чіткість основних елементів структури заходу – початку, основної частини, заключної частини. Оптимальність тривалості заходу. Естетичність оформлення виховного заходу. Чіткий розподіл обов'язків між учасниками заходу.

- ***Поведінка вчителя та учнів.***

Організаторські здібності, емоційний стан педагога, педагогічний такт.

Уміння володіти увагою дітей, підтримувати дисципліну, викликати інтерес.

Рівень підготовленості педагога до проведення заходу, глибокі знання і розуміння проблеми, вміння знайти її оптимальне рішення. Рівень підготовленості учнів до виховного заходу. Активність, уважність, зацікавленість, дисциплінованість. Рівень взаємодії і співробітництва педагога та учнів. Керівна роль педагога у виховному процесі. Як було організовано предметну діяльність школярів, їх активність та самостійність на всіх етапах заходу, чи відбувалось формування дружби, товаришування, відповідальності.

- ***Результативність виховного заходу.***

Який реальний результат виховного заходу, чи досягнуто поставленої мети, що зроблено корисного для учнів, для батьків, для суспільства. Загальне враження про виховний захід. Пропозиції щодо удосконалення процесу виховання.

Підпис студента-практиканта

Звіт студента-практиканта (орієнтовна схема)

1. *Оцінка організації практики; загальна характеристика матеріальної бази школи, класу. Узагальнення змісту освітньої роботи вчителів тих класів, де працював студент-практикант.*
2. *Опис проходження педагогічної практики.* Інформація про виконану роботу (спостереження за освітнім процесом, спостереження та аналіз уроків і позаурочної роботи вчителя; спостереження за виховними заходами, виконання практичних завдань, науково-дослідна робота тощо).
3. *Виконання індивідуального плану педагогічної практики* (опис особливостей роботи з учнями, соціально-комунікативна взаємодія з батьками, учителями школи, адміністрацією).
4. *Основні освітні завдання, які вирішувались у період практики.* Форми, які були включені в систему освітньої роботи з колективами класу для їх вирішення.
5. *Реалізація на практиці особистісно орієнтованого підходу до школярів.*
6. *Опис ефективності освітньої роботи.*
7. *Уміння і навички освітньої роботи, набуті у процесі практики.*
8. *Аналіз методичної роботи, проведеної студентом-практикантом у класі.* Вивчення та використання кращого досвіду вчителів (наведення конкретних прикладів), опис інновації, що впроваджена в школі.
9. *Проведення роботи з батьками.*
10. *Загальні висновки про практику, її значення у професійному становленні педагога. Пропозиції щодо вдосконаленню змісту й організації практики в основній школі.*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСУ

1. Загальні відомості про клас. Кількість учнів, в т ч. хлопчиків, дівчаток. Успішність, дисципліна, відвідування
2. Структура колективу. Рівень організованості. Згуртованість, Взаємодопомога, самоуправління, товариські взаємовідносини в колективі.
3. Спрямованість колективу класу.
Моральне обличчя класу, загальноколективні інтереси (гуртки, спорт, ігри, екскурсії, клуби, вечори), їх вплив на успішність і поведінку учнів.
4. Навчальна і трудова діяльність в класі.
Ставлення до навчання, до окремих навчальних предметів, вчителів. Ставлення до суспільного-корисної праці. Взаємодопомога в навчанні та праці, загальний рівень розвитку класу, активність.

/підпис студента-практиканта/
/підпис класного керівника/

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УЧНЯ

1. Загальні відомості.
Прізвище, ім'я, по батькові, школа, клас, вік, стан здоров'я. Чи відповідає віку стан розвитку.
2. Відомості про умови життя та праці в сім'ї.
Умови життя учнів в сім'ї, режим дня, участь в домашньому господарстві що з родинних умов сприяє або заважає учневі успішно навчатися.
3. Успішність, ставлення до навчання, інтереси учня.
Успішність, увага на уроках, систематичність виконання домашніх завдань, причини не виконання. Інтерес до навчання. Виробничі інтереси. Інтерес до майбутньої професії. Прояви допитливості на уроках. Інтерес до мистецтва(участь в художній самодіяльності, відвідування кінотеатру тощо).
Спортивні інтереси.
4. Основні риси характеру:
 - вольові якості (наполегливість, самостійний, слабовільний, неорганізований тощо.)
 - ставлення до людей (чуйний, чесний, добрий, жорстокий, байдужий).
 - самооцінка.
 - ставлення до трудової та навчальної діяльності (працьовитий, охайний, ретельний, чи навпаки).
5. Положення учня в колективі.

Ставлення його до успіхів колективу, до товаришів по класу, до громадської думки, чи користується авторитетом, повагою, з яким товаришує. Чи бере участь в громадському житті класу, школи. Які доручення виконує.

6. Розумовий розвиток і особливості пізнавальної діяльності.

Загальний розумовий розвиток (кругозір, ерудиція, начитаність), розвиток мови. Самостійність, глибина мислення. Спостережливість.

/підпис студента-практиканта/

/підпис класного керівника/

**Основні положення характеристики
навчально-виховної діяльності
студента-практиканта**

1. Якість проведення уроків та позакласних виховних заходів.
2. Ставлення студента-практиканта до своїх обов'язків.
3. Рівень теоретичних і методичних знань.
4. Уміння вивчати і на цій основі працювати з учнівським колективом (діагностичні, організаційні, прогностичні та інші здібності).
5. Оцінка особистості практиканта (дисциплінованість, увічливість, такт, винахідливість, кмітливість, культура педагогічного спілкування тощо).
6. Участь у громадському житті.
7. Загальні висновки щодо професійної готовності студента до професійної роботи в школі.
8. Рівень професійної спрямованості майбутніх учителів, їх соціальної активності (інтерес до педагогічної професії, любов до дітей, відповідальне та творче ставлення до педагогічної діяльності тощо).
9. Відгук підписують директор школи та керівник від бази практики, засвідчують печаткою школи.

Рекомендована висновкова частина характеристики:

Роботу студентки-практикантки (прізвище, ім'я, по батькові) обговорено на педагогічній раді школи (протокол №___ від ___ травня 20__ р.).

Педколектив школи вважає, що практику студентки (прізвище та ініціали) можна оцінити на (оцінка) «_____».

Характеристика заслухана на засіданні педагогічної ради школи
протокол № _____ від _____ 20__ р.

Вчитель

підпис

прізвище та ініціали

Директор школи

підпис

прізвище та ініціали

Дата

Печатка ЗЗСО

Правила складання портфоліо:

- якомога точніше сформулювати портфоліо, самокритично оцінивши свої можливості і здібності;
- визначити вигляд і структуру портфоліо, види рефлексії і критерії оцінки;
- зібрати наявні документи й матеріали та розташувати їх у певному порядку; скласти перелік;
- важливо періодично поповнювати портфоліо відповідними документами й відстежувати результати роботи відповідно до поставлених цілей.

Вимоги до оформлення портфоліо і принцип роботи

- указати джерела використовуваної для роботи інформації, описувати засоби й методи роботи.
1. Системність і регулятивність самомоніторингу.
 2. Достовірність.
 3. Об'єктивність.
 4. Націленість автора на самовдосконалення.
 5. Структуризація матеріалів, логічність і лаконічність усіх письмових пояснень.
 6. Акуратність і естетичність оформлення.
 7. Цілісність, тематична завершеність представлених матеріалів.
 8. Наочність результатів роботи.
 9. Технологічність.
 10. Креативність оформлення.